Dru&#65533;tvena Internet mre&#65533;a Facebook za veoma kratko vrijeme okupila je vi&#65533;e od sto miliona korisnika iz cijelog svijeta i postala jedna od najpopularnijih, a sve vi&#65533;e je interesantna i stanovnicima Srpske.

Brojni sociolozi smatraju da rastu?a dominacija i popularnost Facebook-a odra&#65533;ava sliku dru&#65533;tva koje se sve vi&#65533;e miri sa naru&#65533;avanjem privatnosti, pa ?ak i vi&#65533;e od toga, aktivno u?estvuje u tome.

Prema rije?ima sociologa Ivana &#65533;ijakovi?a, Facebook, ?iji je i on korisnik, predstavlja gubljenje privatnosti, ali, ka&#65533;e on, korisnici sami pristaju na to.

- Facebook je interesantan iz dva razloga. Prvi je to &#65533;to se zaista uspostavlja kontakt sa mnogo vi&#65533;e ljudi, a drugi &#65533;to ima, uslovno re?eno, tu malu vrstu &#65533;pijuna&#65533;e, odnosno zavirivanja u tu?u privatnost, jer vi mo&#65533;ete da vidite prijatelje va&#65533;eg prijatelja, njegove poruke i to je ono &#65533;to je uvijek zanimljivo ljudima, pogotovo mladima - rekao je &#65533;ijakovi?...
On ka&#65533;e da Facebook predstavlja novi vid dru&#65533;tvenosti, u kojem ljudi ne samo da se dobrovoljno odri?u svoje privatnosti, ve? neki, ka&#65533;e, &#65533;ele na taj na?in i da svoju privatnost reklamiraju, pa tako su, ka&#65533;e, skloni tome da &#65533;ele to da uljep&#65533;aju, ukrase, postave nove fotografije.

- Ne sla&#65533;em se u potpunosti sa onima koji govore da je to vrsta otu?enja. To je samo udaljavanje od civilnog dru&#65533;tva, svakodnevnog i stavljanje svega toga u virtuelni svijet. Mislim da ?e se ta mre&#65533;a u budu?nosti &#65533;iriti i korisnici ?e ?ak mo?i da se gledaju sa svojim prijateljima prilikom dopisivanja - kazao je &#65533;ijakovi?.

Me?utim, iako je ova mre&#65533;a pode&#65533;ena da korisnik sam kontroli&#65533;e nivo i stepen privatnosti, u praksi se ?esto de&#65533;ava da to ne bude tako.
Zloupotreba fotografija

Na primjer, fotografije postavljene na ovom sajtu postaju vlasni&#65533;tvo servisa i mogu se koristiti u bilo koje svrhe, a ljudi koji se prijave na Facebook imaju te&#65533;ko?a da se odjave.

Pored toga &#65533;to naru&#65533;ava privatnost onih koji na to svjesno pristaju, ?esto se de&#65533;ava da se na ovoj mre&#65533;i na?u i ljudi koji i ne znaju za to, jer se neko drugi prijavio pod njihovim imenom i postavio njihove slike. Upravo zbog toga Facebook se suo?ava i sa nekoliko tu&#65533;bi zbog naru&#65533;avanja privatnosti.

Ipak, ?ini se, da se sa ovim problemom najvi&#65533;e suo?avaju javne li?nosti. Najnoviji primjer za to kod nas je primjer novinarke Olje Be?kovi?, koja je ?ak i podnijela prijavu Tu&#65533;ila&#65533;tvu za visokotehnolo&#65533;ki kriminal, kako bi se utvrdila odgovornost za, kako ka&#65533;e, podmeta?inu.

Naime, na Facebook-u je nedavno objavljena prepirka u kojoj je navodno Be?kovi?eva napala &#65533;esnaestogodi&#65533;nju djevoj?icu koja je na pomenutoj mre&#65533;i osnovala grupu protiv predsjednika Srbije Borisa Tadi?a. Be?kovi?eva tvrdi da ona nije u?estvovala u raspravi.

Dalje, ako na pretra&#65533;iva?u ukucate ime srpskog tenisera Novaka ?okovi?a, pojavi?e se vi&#65533;e od 30 profila. Postoje i profili sa imenom premijera RS Milorada Dodika.

I, to naravno nisu jedni primjeri, mnogo je poznatih koji imaju vi&#65533;e profila, a ko ih postavlja nije poznato.

&#65533;ijakovi? isti?e da na ovakvim stranama uvijek postoji mogu?nost la&#65533;nog identiteta.

- Ne prihvatam za prijatelje osobe koje ne poznajem, tako da svi imamo tu vrstu izbora. Zloupotreba Facebook-a je mnogo manja od koristi koje on pru&#65533;a, a to je &#65533;irenja nove dru&#65533;tvenosti i komunikacije, jer vi ne morate da izlazite u parkove, na stadione i trgove da biste se dru&#65533;ili - rekao je &#65533;ijakovi?.

Na pitanje da li se on pla&#65533;i zloupotrebe Facebook-a koja bi njemu &#65533;tetila, &#65533;ijakovi? je rekao da je ve? imao neke neprijatnosti u vezi sa odre?enim komentarima.

- Ipak, svako ima slobodu izbora da li ?e da bude tu ili ne - kazao je &#65533;ijakovi?.

Direktor Agencije za informaciono dru&#65533;tvo Republike Srpske Sr?an Raj?evi? ka&#65533;e da trenutno ne postoji na?in da se ljudi za&#65533;tite od la&#65533;nog identiteta na ovakvim stranama.

- To nije mogu?e u tako velikim Internet zajednicama kao &#65533;to je Facebook. Jedini na?in da se to uradi je da se oni koji smatraju da je njihova privatnost povrije?ena obrate direktno upravi Facebooka, nakon ?ega bi

oni trebalo da preduzmu odre?ene korake - istakao je Raj?evi?.

On je dodao da bi korisnici svih sajtova trebalo da dr�e u tajnosti svoje korisni?ko ime, da bi se ?este zloupotrebe Interneta sprije?ile.

- Preporu?uje se da lozinka za pristup takvim sajtovima bude striktno privatna, dakle isklju?ivo va�a stvar i mora da bude �to te�a za otkrivanje, odnosno, kako je to praksa u Internet svijetu, da to bude kombinacija velikih i malih slova i brojeva. Svaki korisnik koji nema takvu praksu je direktno izlo�en negativnim pojavama koje Internet nosi sa sobom - kazao je Raj?evi?.

Brojne poznate li?nosti, kako svjetske, tako i na�e imaju profile na Facebook-u.

Pro�logodi�nja predstavnica BiH na "Eurosongu" Marija �esti? ka�e da je registrovana na Facebook-u i da do sada nije imala nikakvih neprijatnosti.

- To je odli?an na?in promocije. Onaj ko to ho?e mo�e Facebook dobro da iskoristi i da sam odabere i stavi na profil ono �to �eli. Sli?no je veb sajtu, ali ovo je ?ini mi se, dosta pristupa?nije obi?nim ljudima, jer ne moraju da pla?aju da bi imali profil - rekla je �esti?eva.

Naglasila je da ipak ima i negativnih strana.

- Ne svi?a mi se to �to svako mo�e da otvori profil na va�e ime i to bi svakako trebalo regulisati. Do sada nisam imala nekih ve?ih problema, uglavnom se to svodilo na gubitak privatnosti, odnosno �to svako mo�e da vam se javi, ali to je politika Facebook-a i svako ko pristupa zna ?emu pristupa i ako �eli mo�e, ako ne �eli, ne mora - istakla je Marija �esti?.
Gubljenje vremena

Glumica Narodnog pozori�ta Republike Srpske Anja Stani? tako?e ka�e da nije imala nikakvih neprijatnosti na Facebook-u.

- Takve stranice su dobre ukoliko nekoga nisi dugo vidio, da prona?e nekoga s kim si prekinuo ili izgubio vezu. Ali, mislim da to ljudima oduzima dosta vremena, bez ikakve koristi, a na neki na?in od nas se otu?e ljudi koji su nam u blizini. Ponekad i po dva ?asa provedem na Facebook-u, nakon ?ega budem stra�no ljuta na sebe, jer smatram da to nije dobro iskori�?eno vrijeme. U svakom slu?aju, mislim da ima i pozitivnih i negativnih strana - ka�e Stani?eva.

Upravo zbog zloupotrebe na ovom sajtu, Facebook je dobio od�tetu od 873 miliona dolara u parnici protiv jednog Kana?anina, koji je korisnike te mre�e zasipao milionima poruka o drogi i seksu.

Naime, uprava Facebook-a pokrenula je u avgustu tu�bu protiv Adama Guerbeza iz Montreala i njegove firme "Atlantis blu kapital". Facebook je tvrdio da je Guerez obmanuo korisnike tako �to je otkrio njihove lozinke, te je tako mogao da po�alje vi�e od ?etiri miliona poruka, koje su uklju?ivale i reklame za marihuanu.
Te�ko naplatiti od�tetu

Iako je je presuda donesena u korist ovog Internet sajta, s obzirom na to da Guerbez nije mogao da bude prona?en da prokomentari�e presudu, pretpostavlja se da ?e biti te�ko od njega naplatiti od�tetu, ali se vjeruje da ?e njena visina obeshrabriti mogu?e budu?e zloupotrebe na tom sajtu.

Osim ovih, zabilje�eni su slu?ajevi da hakeri ?esto koriste Facebook, odnosno dio Wall, na kojem korisnici ostavljaju jedni drugima poruke, za napade na korisnike ra?unara te popularne dru�tvene mre�e.

Naime, korisnici na Wall-u zati?u poruku koju je navodno ostavio neki od njihovih prijatelja. Poruka naj?e�?e vodi do neke hakerske veb lokacije, gdje se korisniku nudi da preuzme novu verziju Flash playera plauera ameri?ke kompanije Adobe, kako bi mogao da pogleda pomenuti video-odlomak.

Iza la�ne Adobe datoteke krije se, u stvari, trojanac koji na napadnutim ra?unarima instalira zlonamjerni softver, �to omogu?ava napada?u da ostvari kontrolu nad napadnutim ra?unarom.

?uvena ruska antivirusna kompanija nedavno je upozorila na nove Internet crve, koji pomo?u automatski generisanih poruka poku�avaju da napadnu ra?unare korisnika Facebook-a i portala My Space.

Bez obzira na sve nedostatke Facebook svakim danom bilje�i ve?i rast popularnosti, a ono u ?emu se svi sla�u je da su korisnici slobodni prilikom izbora, odnosno da ljudi sami odlu?uju �ele li ili ne biti dio novog, kako sociolozi ka�u, sajber dru�tva.

Pa, ko voli, nek'

izvoli.
Nastanak

Nastanak Facebook-a zasniva se na ideji harvardskog studenta Marka Cukerberga, koji je htio da se putem Interneta pove&#65533;u ljudi koji su po ne?emu bliski. Sajt je prvenstveno bio namijenjen studentima univerziteta Harvard, ali je ve? od 2004. postao mnogo rasprostranjeniji i profitabilniji sajt, od kojeg je njegov osniva? zaradio milijardu i po dolara i postao jedan od 400 najbogatijih Amerikanaca.
Registracija

Da biste postali ?lan Facebook dru&#65533;ine, potrebno je samo da se registrujete, nakon ?ega dobijate svoj profil i svoju stranu koju mogu da vide registrovani ?lanovi koji postanu va&#65533;i prijatelji. Ono &#65533;to Facebook nudi je mogu?nost komuniciranja sa prijateljima, razmjene fotografija, a preko njega mo&#65533;ete da prona?ete i davno zaboravljene prijatelje.
Zabrana u Vladi Srbije

Odjeljenje za informatiku Ministarstva za rad i socijalnu politiku u Vladi Srbije onemogu?ilo je da zaposleni tokom radnog vremena pristupaju Internet sajtovima za dru&#65533;enje, kao &#65533;to su Facebook ili My Space. U Ministarstvu priznaju da su se na ovaj korak odlu?ili jer je kontrola protoka informacija sa Interneta pokazala da zaposleni veliki dio radnog vremena provedu na tim sajtovima.

Interesantno je da i pojedini ministri i potpredsjednici Vlade imaju svoj profil na Facebook-u, a svoju stranicu na najpopularnijem Internet portalu, vjerovali ili ne, ima i premijer Mirko Cvetkovi?! Me?u 46 premijerovih Facebook frendova na&#65533;li su se i Ivica Da?i?, Mla?an Dinki?, Bo&#65533;idar ?eli?, Miroslav Ili?, kao i hrvatski premijer Ivo Sanader.
Glas Srpske